

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8979/2023
18.09.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Весне Субић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ, ВВ, ГГ, ДД, ЋЋ, свих из ... и ЕЕ из села ..., које заступа Зијадин Аземи, адвокат из ..., против тужених ЖЖ, ЗЗ, ИИ, свих из ..., ЈЈ из села ... и КК из ..., које заступа Нуредин Мемети, адвокат из ..., ЛЛ из села ... и ЉЉ из ..., које заступа привремени заступник Драган Величковић, адвокат из ..., ради права стварне службености, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1626/22 од 12.07.2022. године, у седници већа одржаној 18.09.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 1626/22 од 12.07.2022. године у ставу првом и другом изреке и у том делу предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бујановцу П 833/2019 од 13.04.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и утврђено конституисање стварне службености у корист парцела тужилаца наведених у овом ставу као повласних добара и то права стварне службености пролаза пешице, колима, трактором, камионима и на било који други начин и то путем који се простире на парцелама ближе наведеним у изреци у власништву тужених, као послужних добара, па је наложено туженима да омогуће тужиоцима несметано вршење ове стварне службености пролаза и да убудуће престану са сваким даљим узнемиравањем тужилаца у њиховом праву несметаног коришћења предметног путног земљишта. Ставом другим изреке, наложено је тужиоцима да солидарно привременом заступнику тужених адвокату Драгану Величковићу из ... накнаде трошкове поступка у износу од 232.850,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до коначне исплате. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да солидарно тужиоцима накнаде трошкове парничног поступка у износу од 1.462.900,00 динара, на који износ тече законска затезна камата почев од дана извршности одлуке до коначне исплате.

Решењем Основног суда у Бујановцу П 833/19 од 31.12.2021. године, одбијен је као неоснован приговор привременог заступника тужених ЛЛ и ЉЉ, да је првостепени суд стварно ненадлежан за поступање у овој правној ствари.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 1626/22 од 12.07.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом и трећем изреке тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се утврди конституисање стварне службености у корист њихових парцела наведених у изреци као повласног добра и делова парцела у власништву тужених као послужног добра у мерама, границама и бројевима наведеним у овом ставу. Ставом другим изреке, обавезани су тужиоци да накнаде трошкове парничног поступка туженима ЖЖ, ЗЗ, ИИ, ЈЈ и КК у износу од 1.116.000,00 динара, а туженима ЛЛ и ЉЉ износ од 583.300,00 динара, све са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до коначне исплате. Ставом трећим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужених ЛЛ и ЉЉ и потврђено решење П 833/19 од 31.12.2021. године.

Против правноснажне пресуде и то става првог и другог изреке, донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23) и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, сувласници катастарских парцела број .., .., .., .., .., .. и .. КО Прешево су тужиоци АА са уделом од 2/4, ББ и ВВ са уделима од по 1/4. Тужилац ГГ је власник катастарских парцела број .. и .. КО Прешево, а тужилац ДД власник катастарских парцела број .. и .. КО Прешево и то на основу Уговора о купопродаји непокретности закљученог са тужиоцима АА, ББ и ВВ као продавцима, који је оверен под ОПУ 51/2015 дана 03.10.2015. године. Тужилац ГГ је власник катастарских парцела број .., .., .., .., .., .. и .. КО Прешево, а тужилац ЕЕ власник катастарске парцеле број .. КО Прешево. Тужени ЖЖ је власник катастарске парцеле број .. КО Прешево, тужени ЗЗ и ИИ су сувласници катастарске парцеле број .. КО Прешево, а тужени ЈЈ власник катастарске парцеле број .. КО Прешево. Тужени ЛЛ и ИИ су сувласници катастарске парцеле број .. КО Прешево, а тужени ЉЉ власник парцеле .. КО Прешево, тужени КК власник парцеле .. КО Прешево. Катастарска парцела .. формирана је приликом пројекта парцелације за катастарске парцеле број .., .., .. и .. КО Прешево и потврђена од стране надлежног управног органа 22.09.2014. године, а пројектом парцелације извршена је препарцелација на катастарској парцели број .. када су настале грађевинске парцеле број 1 и 2 које сада представљају катастарске парцеле број .. и .., док је новоформирана катастарска парцела број .. предвиђена као приступни пут, као и да на катастарским парцелама број .., .., .. и .. постоји пут, које путно земљиште није укњижено као пут у СКН Прешево, па исто и даље представља пут у саставу означених парцела за које није уређен пројекат парцелације и препарцелације. Путно земљиште које прелази преко катастарских парцела број .. и .., настало је на основу пројекта препарцелације који је потврђен одлуком надлежног управног органа 22.09.2014. године. Тужиоци своје парцеле не могу да користе без одговарајућег коришћења парцела тужених.

Код утврђеног чињеничног стања првостепени суд је применом одредаба члана 49. и 53. Закона о основама својинскоправних односа усвојио тужбени захтев уз закључак да су се у конкретном случају испунили услови за конституисање права службености према утврђеним мерама и границама ближе назначеним у налазу вештака ПГБ „Геопремер Бујановац“, према ком налазу је спорни простор делом поплочан бетонским плочама и део је катастарске парцеле број .., делови катастарских парцела број ..., .. и .. користе се као пут поплочан у мерама и границама наведеним у вештачењу, као и да тужиоци као власници повласног добра у целини не могу користити то добро без одговарајућег коришћења послужног добра, делова предметних парцела тужених. Тужени нису доказали да тужиоци своје парцеле као повласно добро могу користити у целини без одговарајућег коришћења парцела тужених као послужног добра, а терет доказивања ових чињеница је био на туженима.

Другостепени суд је супротно првостепеном суду закључио да тужиоци, код тужбеног захтева за конституисање стварне службености, нису у смислу члана 231. ЗПП пружили доказе у погледу битних чињеница за конституисање службености, као ни доказе у погледу утврђења службености, па су преиначили другостепену пресуду и тужбени захтев одбили.

По оцени Врховног суда, основани су наводи ревизије тужилаца којима се указује на погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 50. став 1. Закона о основама својинскоправних односа („Службени лист СФРЈ“, бр. 6/80, 36/90, „Сл. лист СРЈ“, бр. 29/96 и („Службени гласник РС“, бр. 115/05), прописано је да се стварна службеност врши на начин којим се најмање оптерећује послужно добро. Чланом 53. став 1. истог закона прописано је да одлуком суда или другог државног органа стварна службеност установљава се када власник повласног добра у целини или делимично не може користити то добро без одговарајућег коришћења послужног добра, као и у другим случајевима одређеним законом.

Конституисање права стварне службености пролаза дозвољена је изузетно, када се повласно добро на други начин или без несразмерно великих трошкова не може користити. Наиме, право службености уопште, а и право службености пролаза, представља оптерећење и ограничење права својине власника послужног добра, па се према начелу рестрикције код заснивања и вршења права службености полази од неопходних потреба за коришћење повласног добра.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и изменио чињенично стање без отварања расправе. Наиме, чињенично стање нижестепених одлука се разликује у погледу битне чињенице, испуњености услова за конституисање стварне службености. Првостепени суд је оценом изведених доказа, пре свега налаза и мишљења вештака ПГБ „Геопремер Бујановац“ утврдио да тужиоци као власници повласних добара не могу користити то добро без одговарајућег коришћења послужног добра – делова предметних парцела тужених. У допунском вештачењу од 09.05.2019. године констатовано је да тужиоци ради изласка и уласка пешице, колима, трактором и на било који други начин до својих катастарских парцела немају ниједан други прилаз осим кроз предметне парцеле број ..., .. и .., па је оценио да су испуњени услови за конституисање права службености. Другостепени суд, супротно томе, налази да тужиоци нису пружили доказе за испуњеност услова за конституисање

службености пролаза. Међутим, другостепени суд је код наведеног изменио чињенично стање без отварања расправе, па је због учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 394. ЗПП на коју се фактички указује у ревизији, побијана одлука морала бити укинута.

У поновном поступку, другостепени суд ће отклонити недостатке на које је указано и донети правилну и закониту одлуку.

На основу члана 415. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**